

Spółeczna percepcja infrastruktury
drogowej leśnej w Polsce i krajach UE:
aspekty prawne, konflikty, media
i strategie komunikacji

Maja Rzymska

XII Konferencja Ekonomiczno-Leśna
„Współczesne wyzwania komunikacji społecznej”

Kolobrzeg, 26-28.11.2025 r.

Wprowadzenie

- Kontekst rozwoju dróg leśnych
- Wzrost zainteresowania społecznego
- Cel prezentacji

Ramy prawne

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (art. 29)
(Dz.U.2025.567 t.j.), Rozporządzenia...
- Definicje i zasady udostępniania **Udostępnianie:** Drogi leśne mogą być udostępnione do ruchu publicznego zarządzeniem nadleśniczego. **Oznakowanie:** Drogi leśne udostępnione do ruchu publicznego muszą być oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch.
- Wewnętrzne wytyczne LP (zarz. 36/2021, zarządzenia rdLP, regulaminy nadleśnictw, instrukcje)

Funkcje dróg leśnych

- Rekreacyjne
- Turystyczne
- Strategiczne

Zasady korzystania z dróg leśnych - przykłady

Kraj	Zasady ruchu pojazdami mechanicznymi w lasach
Polska	Zakaz ruchu pojazdami mechanicznymi poza drogami udostępnionymi; brak oznakowania = zakaz.
Niemcy	Generalny zakaz wjazdu do lasu pojazdami; drogi udostępnione są oznakowane.
Francja	Ruch poza drogami jest zasadniczo zabroniony; drogi dostępne muszą być oznaczone.
Wielka Brytania	Ruch pojazdami tylko na drogach wyraźnie oznaczonych jako publiczne lub udostępnione.
Szwecja	Dozwolony wyłącznie ruch na drogach wyznaczonych; wysoki poziom oznakowania i map cyfrowych.
Finlandia	Ruch tylko na drogach oficjalnie udostępnionych; oznakowanie i portale mapowe.
USA	Generalny zakaz poza drogami; Forest Service oznacza drogi otwarte (MVUM).
Kanada	Zależnie od prowincji; co do zasady zakaz wjazdu poza drogami wyznaczonymi i oznakowanymi.
Australia	W większości stanów zakaz ruchu poza drogami otwartymi; czytelne oznakowanie i mapy.

Oczekiwania różnych grup

Grupa społeczna	Oczekiwania	Źródła opinii
Przewodnicy	Zachowanie naturalności, minimalna ingerencja	Doświadczenie terenowe, kontakt z turystami
Turyści	Część: łatwy dostęp; część: naturalność	Doświadczenie, social media, przewodniki
Mieszkańcy	Dostępność i korzyści ekonomiczne vs obawy krajobrazowe	Media lokalne, obserwacja codzienna
Leśnicy	Funkcjonalność, ochrona przeciwpożarowa, logistyka	Ekspertyzy, plany urządzania lasu
NGO	Ograniczenie ingerencji, walory przyrodnicze	Raporty, narracje wizualne
Służby i użytkownicy specjalni	Dostępność dla ratownictwa i służb	Potrzeby operacyjne

Percepcja społeczna

1. Najczęstsze przyczyny sporów (w analizowanych krajach):

- ✓ **dostępność dróg** (kto i jak może korzystać),
 - ✓ **wpływ dróg na środowisko**, zwłaszcza bioróżnorodność i gospodarkę wodną,
-
- ✓ **sprzeciw wobec budowy dróg i intensywnego pozyskania drewna**,
 - ✓ **hałas i konflikty między różnymi grupami rekreacyjnymi**,
 - ✓ **rola dróg w pożarach, erozji i fragmentacji siedlisk**.

2. Najbardziej konfliktogene grupy:

- ✓ użytkownicy pojazdów terenowych,
- ✓ rowerzyści i piesi (gdy drogi są udostępniane szerzej),
- ✓ organizacje ekologiczne,
- ✓ lokalne społeczności mieszkające w pobliżu lasów,
- ✓ firmy leśne i drzewne.

Manipulacje obrazem

- Przerysowane ujęcia dróg
- Zestawienia z autostradami
- Zniekształcenia kontekstu
 - **Aspekt konfliktowy**
 - **Emocjonalne relacje z przyrodą**
 - **Pytania o legalność działań**

Uproszczony, wartościujący język w mediach społecznościowych znacząco zwiększa wirusowość treści, jednocześnie pogłębiając polaryzację

(wyniki badań Chonga, Lee i Parka 2021)

**wykorzystywanie prostego
i emocjonalnego języka
+ manipulacja obrazem
= pogłębienie konfliktu**

„Tymczasem co zostało wykonane? Zamiast cichej ścieżki, mamy szeroką drogę, która mam wrażenie została wykonana głównie dla ciężarówek wywożących ścięta drzewa z lasu. Zamiast bujnej zieleni, stajemy oko w oko z pustkowiem. **Tak, jestem zły. Rozżalony. Bo Lasy Państwowe obiecały nam coś zupełnie innego.** Pole Zagórskie, bo tak powinniśmy teraz nazywać to miejsce, to efekt masowych wycięć drzew. I to na taką skalę, że **trudno nie odczuwać smutku** patrząc na ten widok. Zamiast lasu, mamy teraz pola i drogę dla ciężarówek z drewnem. **Czy o to nam chodziło? Czy tak ma wyglądać nasza przestrzeń rekreacyjna?"** - komentował.”

"Autostrada" przez las w Sosnowcu. Nowa droga zaskakuje rozmachem

Sosnowiec, 13.07.2023, 08:53, Wojciech Todur

<https://sosnowiec.wyborcza.pl/sosnowiec/7,93867,29963861,autostrada-przez-las-w-sosnowcu.html>

AUTOSTRADĄ PRZEZ LAS

28.08.2015 | TEKST: HENRYK KAPUSTA

eria komunikacyjna dla obrębu Zbiczn
ny. Miejscowi mówią o niej autostrada.

fot. Henryk Kapusta

W dniu 1 października 2014 roku w Nadleśnictwie Brodnica dokonano odbioru końcowego inwestycji drogowej polegającej na przebudowie dojazdu pożarowego Nr 13.

https://brodnica.torun.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/autostrada-przez-las

Post Inicjatywa Dzikie Karpaty

Inicjatywa Dzikie Karpaty

22 lipca 2019 · 🌐

Otryt ginie! Bieszczady rozjeżdżane wielotonowymi ciągnikami zrywkowymi!

Ochrona gleb i warunków hydrologicznych w wykonaniu RDLP Krosno.

- Las rosnący na zboczach Otrytu w dokumentach Lasów Państwowych szumnie nazywany jest wodochronnym* i glebochronnym**. Spójrzcie na zdjęcia, wykonane na Otrycie w tym tygodniu, żeby przekonać się jak wygląda ta ochrona w praktyce. Głębokie często na ponad metr koleiny, osuwiska wysokości dwupiętrowego domu, cały las pokryty drogami zrywkowymi podcinającymi zbocza.

„Badania naukowe pokazują, że **to właśnie drogi zrywkowe mają największy negatywny wpływ** na glebę.” (...)

„Niszczenie gleby prowadzi również do uwalniania związanego w niej dwutlenku węgla, **przyczyniając się do zaostrzenia problemu zmian klimatycznych.** „ (...)

„ok. 5% powierzchni lasów na terenie tych nadleśnictw, do których należą również nadleśnictwa bieszczadzkie, ma naruszoną glebę na skutek zrywki drewna. **To powierzchnia porównywalna z 20 tysiącami boisk piłkarskich.** Otryt to tylko jeden z setek przykładów podobnej **destrukcji.**”

<https://www.facebook.com/dzikiekarpaty/posts/ostryt-ginie-bieszczady-rozje%C5%BCd%C5%BCane-wielotonowymi-ci%C4%85gnikami-zrywkowymi-ochrona-gl/2394075850842094/>

Post Inicjatywa Dzikie Karpaty

<https://www.facebook.com/dzikiekarpaty/posts/otrzyt-ginie-bieszczady-rozje%C5%BCd%C5%BCane-wielotonowymi-ci%C4%85gnikami-zrywkwymiochrona-gl/2394075850842094/>

Zdjęcie drogi leśnej – przykład manipulacji

Czytelnicy pokazują rozjeżdżone szlaki leśne. Leśnicy uspokajają: „Nie stało się nic złego”

kep 🕒 2021-04-16 | KIELCE

UDOSTĘPNIJ

Zdjęcia czytelnika ze Stadionu Leśnego

<https://kielce.tvp.pl/53334599/czytelnicy-pokazuja-rozjezdzone-szlaki-lesne-lesnicy-uspokajaja-nie-stalo-sie-nic-zlego>

„– Koleiny, pełno gałęzi, pełno pozostałości drzew, to **po prostu jakaś masakra.**”

Komentarze: „**Wszystko rozjechane** przez ciężkie maszyny. A przecież można po sobie posprzątać i doprowadzić otoczenie po wycince do stanu poprzedniego, tylko trochę chęci i dobrej woli leśnych ścinaczy – pisał jeden z internautów.”

„**Takiej rzeźni, jak teraz nie było nigdy, nigdy!!!**”

„Kieleccy leśnicy jednak uspokajają. – **W lesie nic złego się nie dzieje. To naturalne zabiegi pielęgnacyjne** – twierdzą.”

Leśnik tłumaczy: „Były wycinane drzewa chore i obumierające. Musieliśmy to zrobić ze względu na stan sanitarny lasu, po to, żeby to się dalej nie rozprzestrzeniało. W tym roku na obszarze 47C musieliśmy zmniejszyć ilość drzew na hektar. Było tam ich za dużo i trzeba było je przyciąć. To jest **normalny zabieg pielęgnacyjny, który jest bezwzględnie potrzebny w tej fazie rozwojowej drzewostanu.** (...) **powodem powstania ogromnych kolein jest podmokły teren** (...) postaramy się to naprawić”

• Protest w Puszczy Białowieskiej Obóz dla Puszczy

<https://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,22499579,koleiny-po-pas-aktywisci-blokuja-gminy-apeluja-trybunal-sie.html>

Puszcza Białowieska. Koleiny po pas, aktywiści blokują, gminy apelują, Trybunał się zbiera

PUSZCZA BIAŁOWIESKA 11.10.2017, 17:50

Maciej Chołodowski

„– **Koleiny po harwesterach sięgają pasa**, na Trybie piętrzą się wysokie na pięć metrów składowiska drewna, które zgodnie z postanowieniem Trybunału Sprawiedliwości nie może być sprzedane. Zdewastowane starodrzewy, **kompletnie rozwalone leśne drogi, koleiny po harwesterach i innym ciężkim sprzęcie (forwardery, tiry) doprowadziły to miejsce do upadku.**”

PGL LP: Nawierzchnia twarda – 3-5 % wszystkich dróg

Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwujemy wyraźny wzrost zagęszczenia sieci dróg leśnych oraz ich masowe asfaltowanie. Związane jest to ze wzrostem od 2012 r. ilości pozyskiwanego drewna – w 2018 r. wycięto rekordową liczbę 43,3 mln m³ drzew. Asfaltowe drogi leśne stanowią szczególne niebezpieczeństwo dla przyrody lasów: powodują fragmentację środowiska, zwiększają zagrożenie pożarowe, przyczyniają się do roznoszenia gatunków inwazyjnych, zwiększają także ryzyko kolizji ze zwierzętami, generując ich śmiertelność. Pomimo, że mogą one znacząco negatywnie wpływać na przyrodę, ich budowy nie poprzedza procedura oceny oddziaływania na środowisko.

Jak nie piłą to spychaczem. Zamiast eksploatacji, Lasy Suchedniowskie potrzebują pilnej ochrony

Cenne przyrodniczo Lasy Suchedniowskie są nadal niszczone przez Lasy Państwowe. Ministerstwo Klimatu i Środowiska objęło ponad 4,5 tys. ha tych lasów moratorium na wycinki i trwają prace nad powołaniem dużego rezerwatu przyrody, jednak leśnicy budują w tym terenie ogromną drogę leśną do wywozu drewna. Inwestycja doprowadziła do likwidacji ważnych siedlisk i odwadnia las.

Drogi leśne w kontekście powodzi 2024

Dwie powodzie w cztery miesiące

„Szczególnie **destrukcyjny** wpływ ma w tej kwestii gęsta sieć szlaków zrywkowych, które działają jak przyspieszające **spływ wód rynny**, przez co **zalewa ona położone niżej miejscowości.**”

<https://www.onet.pl/styl-zycia/dzikiem-zycie/miasto-stracilo-pol-miliarda-przez-powodz-mimo-to-wycinka-trwa/d0hfp9y,30bc1058>

Przykłady zabudowy nieczynnych szlaków zrywkowych w górach. Fot.: Archiwum Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Komunikacja

Lasy Państwowe	NGO
Formalny język	Emocjonalnie nasycone treści
Techniczny styl	Prosty przekaz
Obszerne materiały	Krótką informacją
Procedury, wolniejszy czas reakcji	Szybka reakcja
Niskie zaufanie społeczne	Społeczna akceptacja
Forma „kontrreakcji”	Forma „ataku”

Konflikty i ich źródła

- Niski poziom zaufania
- Tempo reakcji instytucji
- Przeciążenie emocjonalne w mediach

Przykłady europejskie

- Finlandia – transparentność
- Austria – dialog społeczny
- Niemcy – partnerska komunikacja
- Szwecja - nowoczesne narzędzia cyfrowe i wizualizacje planów

Finlandia

– transparentność i otwarte konsultacje w zarządzaniu drogami leśnymi (EFI, 2022)

Przykłady komunikacji:

- Każdy projekt drogi leśnej (nowej, modernizacji, przebudowy) trafia do otwartych konsultacji publicznych
- Mapy cyfrowe z planowanymi inwestycjami (przebiegiem, parametrami, obciążenia) i opisem ich skutków (dla środowiska, mieszkańców, transportu).
- Publicznie dostępne są koszty inwestycji, źródła finansowania i analiza kosztów–korzyści – każdy widzi, jak i dlaczego są wydawane środki.
- Aplikacje mobilne umożliwiające zgłaszanie uszkodzeń dróg oraz ocenę jakości zarządzania.

Austria

– platformy dialogowe z udziałem społeczeństwa (Trummer et al., 2023)

Przykłady komunikacji:

- Tworzenie lokalnych platform dialogowych, które omawiają projekty drogowe od momentu pomysłu, **a nie dopiero po wydaniu decyzji.**
- Spotkania moderowane z mieszkańcami i organizacjami – dyskusje o lokalizacji drogi, szerokości, nawierzchni, wpływie na hałas i krajobraz.
- Ocena wariantów przebiegu drogi wspólnie z interesariuszami, aby uniknąć konfliktów związanych z przebiegiem przez cenne miejsca rekreacji lub obszary przyrodnicze.
- Udostępniane są raporty środowiskowe i krajobrazowe, tłumaczące konieczność inwestycji.

Niemcy

– partnerski dialog i strategia komunikacji w leśnictwie (Oesten, 2018)

Przykłady komunikacji:

- Kompleksowe strategie komunikacyjne przygotowane na poziomie landów.
- Aktywne partnerstwa lokalne – współpraca z NGO, samorządami, turystyką, edukacją.
- Profesjonalizacja komunikacji: szkolenia leśników z komunikacji społecznej, PR, mediacji.
- Prezentowanie parametrów technicznych w sposób zrozumiały dla laików, wyjaśnianie wpływu dróg na ochronę przeciwpożarową, bezpieczeństwo i dostępność lasów. Przy dużych projektach drogowych tworzy się partnerstwa z gminami, turystyką i organizacjami ekologicznymi.

Szwecja – nowoczesne narzędzia cyfrowe i wizualizacje planów (EFI, 2022)

Przykłady komunikacji:

- Wykorzystanie wizualizacji 3D i modeli terenu pokazujących: jak droga będzie wyglądać, jakie drzewa zostaną usunięte, jak zmieni się rzeźba terenu, gdzie będą przepusty i odwodnienia.
- Publiczne platformy umożliwiają porównanie różnych klas dróg leśnych (np. nośność, szerokość, typ nawierzchni).
- System otwartych danych umożliwia pobranie pełnej dokumentacji technicznej i analiz.
- Mieszkańcy mogą zgłaszać uwagi bezpośrednio w aplikacji, zaznaczając punkt problemowy na mapie.

Metody komunikacji zarządców

Najskuteczniejszymi okazały się:

- jawne mapy dostępu (USA, Kanada),
- regularne konsultacje publiczne (Niemcy, Szwecja, Kanada),

- dialog wielostronny z udziałem grup rekreacyjnych i ekologicznych,
- interaktywne mapy online (Kanada, USA, Skandynawia),
- wyprzedzająca komunikacja o zmianach (Niemcy).

Największe problemy pojawiają się tam, gdzie:

- zarządcy komunikują zmiany **reaktywnie**,
- udostępniają niewystarczające informacje o planach (np. spory w Polsce czy Hiszpanii),
- brak jest „jednego miejsca” gromadzenia informacji dla obywateli.

Rekomendacje

1. Wcześniejsze i pełniejsze informowanie. Projekty dróg (wraz z przekrojami i parametrami) omawiane z lokalną społecznością zanim zapadną decyzje.
2. Warsztaty z mieszkańcami + wizualizacje.
3. Programy wizyt terenowych i panele obywatelskie w regionach wysokiego ryzyka konfliktów.
4. Powołanie regionalnych zespołów szybkiego reagowania w social media (komunikator + ekspert merytoryczny).
5. Standard komunikacji "plain language" — krótkie komunikaty + rozszerzone wersje eksperckie.
6. Zrozumiała komunikacja techniczna - Przystępne objaśnianie parametrów: szerokość, klasa drogi, odwodnienie, planowane obciążenia.
7. Współpraca z NGO w formie partnerstw konsultacyjnych i wspólnych szkoleń.
8. Monitoring ekologiczny i społeczny dróg oraz publiczne raportowanie wyników.

Podsumowanie

- Drogi leśne jako element sporu społecznego
- Znaczenie komunikacji
- Droga do poprawy relacji społecznych